



Iktatószám: 4188/2018/ET

Tárgy: Javaslat az MTA kutatóhálózat irányítását érintő változásra

Melléklet: 1 db

**Palkovics László miniszter úr részére  
Innovációs és Technológiai Minisztérium**

**Budapest**

Honvéd utca 13-15.  
1055

**Tisztelt Miniszter Úr!**

A Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézetei finanszírozásának tervezett átalakításával kapcsolatban, az Elnökség által 2018. július 25-i határozatában adott mandátum értelmében az MTA további tárgyalást kezdeményez a Kormány képviselőivel annak érdekében, hogy 2019-ben az eddigivel azonos módon biztosítva legyen az intézethálózat finanszírozásának folytonossága és a jövőben olyan finanszírozási és működési konstrukció jöhessen létre, amely megfelel mind a korábbi Elnökségi álláspontoknak, mind pedig a Kormány által ismertetett tudománypolitikai stratégia célkitűzéseinek.

1. A kutatóintézetek irányítási rendszerének továbbfejlesztése érdekében javasoljuk, hogy jöjjön létre az MTA keretein belül egy, a kutatóhálózatot felügyelő, a Kormány- és MTA delegáltjaiból álló, paritásos alapon felállított **Kutatóhálózati Tudományos Tanács (KTT)**.

Javasoljuk, hogy a KTT feladat- és hatásköre terjedjen ki az alábbiakra:

- döntést hoz az egyes kutatóközpontok és önálló intézetek központi költségvetésből származó finanszírozására;
- 3 évente gondoskodik a kutatóintézetek és azon belüli kutatócsoportok szakmai tevékenységének és teljesítményének nemzetközi szakértők bevonásával történő értékeléséről;
- a kutatóhelyek tevékenységéről szóló beszámolót a Közgyűlés elé terjeszti;
- javaslatot tesz az MTA elnökének a főigazgatók és önálló igazgatók kinevezésére. Javaslatának elkészítése során kikéri az illetékes akadémiai osztály(ok) és tudományos bizottság(ok), valamint a kutatóközpont (kutatóintézet) kutatóinak véleményét;

A tudósokból álló Kutatóhálózati Tudományos Tanácsot az Akadémia a Kormánnyal közösen állítja fel. Elnöke az MTA elnöke, tagjai sorába 7 tagot az MTA és 7 tagot a kormány delegál. A Tanács megalakulásának időszakában szándékaink szerint az Akadémia képviselőiben részt vesznek az MTA választott vezetői. A fenti feladat- és hatáskörrel bíró KTT létrehozása az MTA Tv. és Alapszabály módosítását teszi szükségessé, ezért idén, késő ősze kezdeményezem egy rendkívüli közgyűlés összehívását. Így a KTT 2019 januárjától megkezdheti az érdemi munkát, és döntései a 2020-as évre már kötelező érvényűek lehetnek.

A korábbi egyeztetéseknek megfelelően kérjük, hogy a 2019-es évre minden kutatóhely kapja meg az előző évnek megfelelő központi költségvetését. Ennek az MTA-hoz történő átcsoportosításáról kérjük, hogy az ITM időben gondoskodjon.

2. Az **alapkutatási pályázatok** (OTKA, Lendület, Kiválósági Központok Támogatása, Prémium Posztdoktori, Fiatal kutatók támogatása, Támogatott Kutatócsoportok) szakmai felügyeletének biztosítására javasoljuk az MTA által 3 évre megbízott kuratóriumok felállítását és működtetését.

A pályázatok bíráltatásáról gondoskodó kuratóriumokba az ITM és EMMI által delegált tudósok részvételét is javasoljuk. A pályázati menedzsment során az MTA, TKI és OTKA tapasztalatát feltétlen hasznosítani szükséges.

Az új rendszer felállításáig a már odaítélt támogatások szerződés szerint folytatódjanak és az esedékes pályázati kiírásokat az eddigiek szerint szükséges működtetni.

3. Javasoljuk, hogy álljon fel, illetve működjön egy **Nemzeti Tudománypolitikai Bizottság (NTB)**, amelynek tagjai legyenek magas rangú tudományos szakemberek (MTA vezetők, rektorok, Corvin-lánc testület tagjai stb.) és a Kormány magas rangú vezetői. Elnöke legyen az Innovációs és Technológiai Minisztériumot vezető miniszter. A Bizottság feladata lenne, hogy megfelelő felmérések elvégzése után a tudománypolitika fő irányait kijelölje, amelyhez a kutatások igazodhatnak.

A Bizottság feladatköre nem ütközik az 1. pontban javasolt Kutatóhálózati Tudományos Tanács feladatkörével, amely az MTA kutatóhálózatának felügyeletére kap felhatalmazást, az előbbi az összes országosan zajló kutatás (akadémiai, egyetemi, kórházi, NAIK stb.) összehangolására lenne hivatott.

A fenti pontokban megfogalmazott célok sikeres kivitelezése a központi költségvetésből származó további források bevonását is feltételezi (pl. a kutatóhálózat alapfinanszírozásának rendezése, a rendszeres nemzetközi átvilágítások finanszírozása, prioritásnak szánt témák, vagy célzott, az alapkutatások és innováció összehangolását segítő témapályázatok meghirdetése, alapfeladatok ellátásához régóta esedékes infláció-kompenzálás stb.), egy ilyen gesztus jelentősen javítaná a tudós társadalom fogadóképességét egy ilyen radikális mértékű változásra az irányítási struktúrában.

A fenti javaslat megvalósíthatóságáról kérem Miniszter úr szíves, mielőbbi visszajelzését, hogy az MTA és ITM közötti megállapodás aláírását követően annak tényét előrehozott Elnökségi ülés keretében az Elnökség tagjaival megismertethessem, és a rendkívüli Közgyűlést megelőző vitaanyagokat előterjeszthessem számukra.

A javaslat megvalósításához szükséges törvénymódosítások kidolgozásában, valamint jogi- és gazdasági kérdések tisztázásában az MTA készséggel működik együtt az ITM-mel.

Budapest, 2018. augusztus 23.


Üdvözlettel

  
Lovász László



Budapest, 2018. augusztus „ 7. ”

Jóváhagyom:

  
Lovász László  
az MTA elnöke

## A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének 2018. július 25-i határozatai

### Napirend:

I. A Magyar Tudományos Akadémia 2019. évi költségvetésével összefüggő aktuális kérdések

I. A Magyar Tudományos Akadémia 2019. évi költségvetésével összefüggő aktuális kérdések

### 42/2018. (VII. 25.) számú elnökségi határozat

Az Elnökség – az Alaptörvény X. cikkében foglalt kötelességének tudatában és hangsúlyozva az MTA azon törekvését, hogy intézethálózata láthatóan járuljon hozzá a tudománypolitikai célok megvalósításához és nemzetközileg mért eredmények eléréséhez – felkéri az Akadémia elnökét, hogy az intézethálózat irányítási rendszerének továbbfejlesztése érdekében folytasson tárgyalásokat a Kormány képviselőivel.

E célok megvalósítása érdekében, az intézethálózat irányítási rendszerének átalakítása során az Akadémia figyelembe veszi – a hazai sajátosságok mellett – a német Max Planck Társaság működési modelljét.

Az Elnökség az irányítási rendszerre vonatkozó javaslatot – a tudományos osztályok és az Akadémiai Kutatóintézetek Tanácsa véleményének megismerése után – döntésre a 2019. évi májusi közgyűlés elé terjeszti.

Az Elnökség a tárgyalások során a következő szempontok érvényesítését tartja szükségesnek:

1. Az MTA keretein belül megvalósuló irányítási rendszer életbe lépéséig az eddigivel azonos módon biztosítva legyen az intézethálózat finanszírozása;
2. Személyi kérdésekben érvényesüljenek az Akadémia autonóm döntési jogosítványai;
3. Az odaítélt támogatások folyósítása szerződés szerint folytatódjon;
4. A Lendület, az OTKA és a posztdoktori pályázatok szabad témaválasztás alapján működjenek, a támogatások odaítélése továbbra is kiválósági alapon történjék az MTA szakmai felügyeletével;
5. Az MTA köztestületének vagyona az MTA tulajdonában maradjon;
6. Az MTA intézethálózatának irányítási rendszerét és működését szilárd jogi garanciákkal kell biztosítani;
7. A kutatóközpontok és önálló intézetek irányítási rendszerében bekövetkező változások ne veszélyeztessék azok önálló és zavartalan működését, és segítsék elő fejlődésüket.

